

Fra: [Raknes, Ketil](#)
Til: [Tom Olstad](#)
Kopi: [Øyvind Raen](#); [Bente Moland Somdal](#)
Emne: SV: Kommunal næringsvirksomhet - organisering
Dato: tirsdag 12. september 2023 11:32:01
Vedlegg: [image001.png](#)
[image002.jpg](#)

Hei, Tom

Etablering av «kommunale» aksjeselskaper bør ta utgangspunkt i hvilke ønsker kommunestyret har til driften, og som ikke kan løses gjennom drift i kommunen. På bakgrunn av det du skriver, tolker jeg det slik at du tenker å la ett aksjeselskap få ansvar for utleievirksomhet, tomtesalg og evt. annet ekstern økonomisk virksomhet.

Som du vet er et aksjeselskap en selskapsform med begrenset økonomisk ansvar. Dette tilsier at eier/aksjonær kun hefter for eget innskudd, gitt at det ikke er gitt personlig garanti. Begrenset økonomisk ansvar innebærer økte krav til formaliteter i selskapet (kreditorvernet) som regnskapsføring, revisjon, innsendingsplikt av årsregnskap til Brønnøysundregistrene, etc. Et aksjeselskap er også skattepliktig for økonomisk overskudd.

En kommune har frihet i forhold til egen organisering og formaliteter, og har kun skattepliktig for salg av energi og håndtering av næringsavfall. Annen næringsvirksomhet i en kommune vil derfor ikke utløse skatt eller krav om egne regnskap. En måte å skille slik virksomhet fra kommunens øvrige oppgaver, er å bruke ansvars- eller prosjektdimensjonen e.l., eller opprette et kommunalt foretak (KF). Et KF er en del av kommunen som eget rettssubjekt, men med eget styre og daglig leder. Et KF rapporterer til kommunestyret, og kommunedirektøren har begrenset påvirkning på virksomheten i KF'et. Et KF er heller ikke skattepliktig.

Et aksjeselskap er en organisasjonsform som skiller seg ifra «normalen» for kommunal organisering gjennom begrenset økonomisk ansvar og profitt som formål. Det er flere eksempler på etablerte aksjeselskaper som i realiteten er å anse som *offentligrettslig organ*, og som da må følge det samme regelverket som eierkommunen. Ved slike tilfeller faller litt av hensikten med slik organisering bort. For tilfeller hvor en kommunen faktisk ønsker å drive *næringsvirksomhet* i konkurranse med private, kan derimot et aksjeselskap være fornuftig. Ikke nødvendigvis at organisasjonsformen er en fordel, men at virksomheten er skilt ut i et eget rettssubjekt og hvor rammebetingelsene for selskapet er likt som for andre private, dvs. konkurranse på like vilkår.

Dersom kommunestyret ønsker å etablere et aksjeselskap for å overføre virksomhet fra kommunen, må alle bånd kuttes mht. finansiering, samt alle transaksjoner må heretter foregå på armlengdes avstand. Dette innebærer at den politiske styringen kommunestyret tidligere har hatt på virksomheten må vike. Dette har sammenheng med at et aksjeselskap, som eget rettssubjekt, må være uavhengig av sin eier og oppfylle kravet til *næringsvirksomhet* for å ha sin tiltenkte funksjon. En situasjon med indirekte økonomisk sponing av drift av eget aksjeselskap gir følgende ulemper:

- Vurdering om det foreligger ulovlig offentlig støtte
- At selskapet i realiteten er et offentligrettslig organ og må følge eks. offentlighetsloven og anskaffelsesregelverket
- klager fra konkurrerende virksomhet

En situasjon hvor selskapet ikke står fritt i forhold til eierkommunen, gjør at selskapet i realiteten

må følge det samme regelverket som kommune, og med de hindringer det medfølger. Da er ofte hensikten med et AS borte. I tillegg vil ikke kommunen kunne stille garantier for eget AS, uavhengig av om AS er å anse som et offentligrettslig organ eller ikke.

For å oppsummere

Forhold som taler for AS:

- politisk vilje til å overlate beslutninger knyttet til næringsviskomheten til et (upolitisk) styre, og at det er profitt som er formålet
- selskapet må drive sin virksomhet selv og ikke ha økonomiske kanaler inn til kommunen, dvs. for egen regning og risiko
- akseptere at 22 % av et økonomisk overskudd vil forsvinne som betalbar skatt

Forhold som taler imot AS:

- ønske om fortsatt politisk styring og finansiering av virksomhetene
- dersom bygg ikke skal selges, bør de beholdes i kommunen og ikke skytes inn i aksjeselskaper. Latent risiko for at bygg må kjøpes tilbake av kommunen – til markedspris (armlengdes avstand)
- overføring av bygg til AS (tingsinnskudd) mens lån ligger igjen i kommunen, øker kommunens minimumsavdrag
- dersom samlet næringsvirksomhet ikke har evne til å gå med overskudd, blir et AS kun et fordyrende ledd. Samtidig vil selskapet bevege seg mot ikke-næringsvirksomhet og ikke ha mulighet for å opprettholde en evt. avgiftsregistrering

Det er sikkert noen forhold jeg har glemt, men det viktigste er at et AS må rendyrkes for at det skal være et godt verktøy for kommunen. En sammenblanding av næringsvirksomhet og politikk er uheldig når dette foregår i et AS.

Tar gjerne et møte (på Teams eller fysisk) om du ønsker det, eller bare ta kontakt hvis du trenger ytterligere innspill.

Vennlig hilsen

Ketil Raknes

oppdragsansvarlig/statsautorisert revisor

Tlf: [41 32 07 33](tel:41320733)

E-post: ketil@sk-revisjon.no

Web: www.sk-revisjon.no

Fra: Tom Olstad <Tom.Olstad@birkenes.kommune.no>

Sendt: mandag 11. september 2023 13:49

Til: Raknes, Ketil <Ketil.Raknes@sk-revisjon.no>

Kopi: Øyvind Raen <Oyvind.Raen@birkenes.kommune.no>; Bente Moland Somdal <bente.moland.somdal@birkenes.kommune.no>

Emne: Kommunal næringsvirksomhet - organisering

Hei Ketil!

Som du kanskje har fått med deg, så har Birkenes kommune (BK) inngått to leiekontrakter med Politiet.

Leiekontrakt 1

Kommunen skal stå som byggherre, og som eier, av et næringsbygg hvor politiet i Agder skal utøve polititaktisk trening. Forhandling med entreprenører er ikke avsluttet, men overfor kommunestyret er det antydnet en investering på ca. 35 mill.

Leiekontrakt 2

Denne kontrakter omhandler tilgang og bruk av skytebaner på Flakke Loner (Birkeland). I kontrakten er det forutsatt oppgradering av infrastruktur og tilgang på egne lokaler til politiet. Kommunestyret har vedtatt en investeringsramme på kr 8 mill. til dette prosjektet.

I tillegg til overnevnte, eier BK et tomteareal på Tveide (Birkeland) som er regulert til næringsvirksomhet. Tomtene på trinn 1 er utviklet i regi av kommunen og solgt. Det er derimot et større areal (råtomt) som ikke er utviklet, og som kommunen ønsker å selge.

Jeg har «luftet» ideen om det kan være fornuftig å skille næringsvirksomheten i BK ut fra den ordinære driften, å organisere dette i et eget selskap; fortrinnsvis et aksjeselskap. Antar dere har vært borti tilsvarende spørsmål/vurderinger fra andre kommuner i Agder.

Søker derfor etter råd/anbefalinger til hva som kan være klokt å gjøre.

Hører tilbake fra deg!

